

İki Hatıra Yahut Bitmeyen Ders

*FUAT DAĞTEKİN**

Bize son dersi yazılı olarak verdi. Aslında biraz da alışlagelmişin dışında bir tarzda... Üç kısa paragraftı; ancak icaz sanatının mensur bir örneği gibi ve dört koca yılın içinde vermeğe çalıştıklarının hülasasıydı: "Yetiştireceğiniz nesiller aziz ve büyük milletimizin birliğini, dirliğini, huzur ve rahatını sağlayarak milletimizi en müreffeh milletlerden daha yüksek bir seviyeye getirecektir. Bu hususta zerre kadar şüphem yoktur." Kudsi bir meslek olarak addettiğim vatan, millet ve devlet hizmetinin söze bürünmüş hali olan bu ifadeler, sınıf hatıratımızı dönem dönem açıp ona baktığımda görüyorum ki hocamızın bize verdiği istikamet in ne olduğunu izah etmesi bakımından da numûne-i timsaldir.

Hocamız lisans dönemimiz boyunca hiç aksatmadan dört uzun yıl Eski Türk Edebiyatı Tarihi derslerimize girmiş ve kendine has üslubu, vurgu ve tonlamalarıyla zihnimize imzasını atmıştır. Bazen huysuz bir karakter çizer bazen de neşesi dur-durak bilmezdi. İtiraf etmeliyim ki neşeliyken verdiği derslerini özlemiyor değilim; lakin bundan huysuz olduğu zamanlar hocamızın çekilmez olduğu anlamına geldiği zinhar anlaşılmasın. Zira o huysuzluğuna gönül koymuyor bilakis bu karakterinin altındaki babacanlığını görebiliyorduk. Biliyorduk ki hocamız bizim en güzel şekilde yetişmemizi istiyor ve Türk milletine hizmet etme noktasında donanımlı bireyler olmamız için dert çekiyordu.

Üçüncü sınıfın birinci döneminin ortalarıydı. Derse girdiğinde yüzü birden düşüverdi. Hava zaten çok soğuktu ve hocamızın yüzünün böyle birden bire düşüvermesi ile dışarıdaki soğuk, sınıfta da hissedilivermişti adeta. Kaçamak bakışlarla birbirimize bakıp "Ne oldu ki?" sorusunun cevabını aramaya başlamıştık. Kürsüye oturdu, bu sefer yoklamayı bizzat

* Doktora Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul (fdağtekin@hotmail.com).

kendisi aldı. Sonra çatılmış kaşları ile sınıfı şöyle bir süzdü. “Bizim bölümün kaderi bu herhalde. Erkek öğrenciler listede fazla, sınıfta az; bu tenakuz, evet bizim kaderimiz herhalde.” diye sitem yüklü kelimeler ağzından dökülürdü. Dışarıdaki havanın kasvetinden midir yoksa vize döneminin yorgunluğunun etkisinden mi bilmem ben de o gün biraz huysuzdum. Düşünce melekeleğim muvakkaten de olsa yerini bu huysuzluğa bırakmış halde el kaldırıp söz istedim. Hocamız söz verdiğinde “Hocam, arkadaşlarımızın büyük bir kısmı şu an yoklar; lakin bölüm olarak bu arkadaşlarımızı kazanmak ve derse iştiaqla gelmeleri hususunda ne yapıldı?” sorusu bir anda dilimden sadır oluverdi. Sınıfta çıt yoktu. Her yanı derin bir sessizlik kapladı. Fırtına öncesi sessizlik miydi acaba diye beklerken hocamızın yüzünde gizlenmiş tebessümü yakalamamış da değildim hani. Mutat olduğu üzere ders işlendikten sonra, bana seslenerek odasına girmemi buyurdu. Koridorda Sebahat Deniz hocamız da bulunuyordu “Sebahat sen de gel benimle.” deyince tedirginliğim artmadı desem yalan olur. Odaya girdik hocamız: “Sebahat, bu delikanlı bizim bölüm olarak erkek öğrencileri derslere çekme noktasında faaliyetlerimiz olmadığı mealinde bir şeyler ima etti.” deyince öğrenci dostu olarak tanıdığımız Sebahat Deniz Hocam meseleyi kıvrak zekâsı ile kavradı ve “Orhan Hocam, Fuat öyle söylemek istememiştir. Ben tanırım onu, ne kadar çaba içinde olduğumuzu iyi bildiğini sanıyorum.” (Bu cümle ile aslında Sebahat Hocamız, kendisi ve diğer birkaç hocamızla kantinde tost ve çay eşliğinde bizimle yapılan sohbetlere telmihte bulunuyordu. Aslında derste vermediği cevabı Orhan Hocamız, bu şekilde sınıf danışmanımız da olan Sebahat Hoca’mızın ağzından vermiş oluyordu.)

Bu kareyi her hatırladığımda biraz hüznle karışık acı bir tebessüm yüzüme oturuyor. Bir hocaanın, öğrencisinin daha iyi olması için çektiği derdi ancak bir hoca olunca anlayabilmişim. 20’li yaşların heyecanıyla sorulmuş öfke dolu bir sorunun aslında ne kadar incitici olduğunu anlamak için tebeşir tozu yutmak gerekiyormuş. Aradan geçen ve hocalıkta çiraklığı atlattığımız yıllara denk gelen zaman diliminde hocamızın bir öğrencinin bu nev’iden davranışına nasıl sabırla yaklaşmak gerektiğini öğrendiğim bu hadise, meslek hayatıma çok şey katmıştır. “Öğrenciye babacan yaklaşım” diye özetlediğim bu tarzı, okul ortamında öğretmenlik, müdür yardımcılığı ve nihayet müdürlük yaptığım dönemlerde, hatırımda kalan bu kareyle birleştirerek diğer öğretmen arkadaşlarıma ve

göreve yeni başlayan kardeşlerime misal olarak daima anlatagelmışimdir. Gençleri konumunda kabul etmek, onları anlamak ve onlara sabırla

Rudyard Kipling'in "IF" şiirini dersin sonlarına doğru bahis konusu etmiş ve dersi "Şimdi siz o şiiri bulup okuyacaksınız da o zaman kendime 'Acaba kıyamet mi yaklaşıyor?' diye sorarım." cümlesiyle sona erdirdiğinde dördüncü sınıfın ikinci dönemindeydik. Ah, 20'li yaşlar! Eve vardığımda benliğimi kaplayan hırs ile o şiiri nasıl bulabileceğimi düşünmeye koyuldum. "Kim bu Kipling? O şiir neden önemli? Verdiği mesaj nedir?" sorularıyla geçen bir gecenin sonunda sabahı zor etmiştim. O şiiri mutlaka bulmalıydım. Aklıma İngilizce kursuna devam ettiğim ilk yıldaki temel aşama hocamız Şaban Deniz gelmiş ve bu hususta ona müracaat etmeye karar vermiştim. Ders saatinin gelmesini ipele çekiyordum ve nihayet vakit geldiğinde Şaban Hoca'yı buldum ve vaziyeti izah edince "O şiir benim arşivimde olsa gerek." diye beni rahatlattığını düşünürken "Arşiv evde, bakıp varsa yarın sana bir nüshasını getireyim." deyince yeni bir heyecanlı bekleyiş başlamıştı. Yine azığımızda Orhan Hoca'mızın işaret ettiği o şiiri bulmuş olmak ümidiyle ertesi günü ipele çekmek düşmüştü. Gün döndü ders saati geldiğinde Şaban Hoca'mun yanına damlayıverdim. Hocamız beni görünce "Şiir benim arşivde varmış. Ders bitince yanına uğra bir nüshasını getirdim senin için." dediğinde dersin bitim saati olan 20.40 olmasına şurada ne kalmıştı ki?

Cuma günleri fakültede ders yoktu. Şiiri incelemeye başladığım gecenin uykuya yenik düştüğüm anını saymazsak sabahın ilk ışıklarına sarkan diliminde, kaldığım yerden devam ettim. Şiiri okuyup anladıkça ondaki mana zenginliği beni büyüleyivermişti. Şiirin Türkçeye çevrilip çevrilmediğini bilmiyordum. Günün şartlarında bunu araştırmak bana meşakkatli geldiğinden "Eğer çevrilmediyse bu işi niye ben yapmayayım?" diye kendime sorduğumda elbette zor bir işin altına girdiğimin farkındaydım. Ancak 20'li yaşların heyecanı işte... Bunun da üstesinden gelebileceğimi varsayarak işe koyulmuşum bile. Mazmunları, söz oyunlarını, mecazi söyleyişi anlamadaki hızı 20'li yaşların hızı ve hırsıyla açıklamak ne kadar doğru olur bilmiyorum ama bütün şiirin çevirisi günün sonunda leylin göz kırptığı saatlerde sona ermişti işte. Çeviriye şöyle bir göz attığımda

...

Zaferlerle mağrur yenilgilerle melûl olma

...

Koru; hayatını adadığın unutulmuş harsını
Saygı duy ve geleceğinle ihya et bu mirası

...

Yahut kralla beraber yürürken
Halk ile olan bağını koparmıyorsan...

...

mısraları beni ayrı bir cezbetmişti. Araya giren cumartesi-pazar tatiline sevinemediğim ender anlardan biriydi ve pazartesinin bir an önce gelmesini beklemenin âşkın mâşukunu beklemesi gibi olacağını bu olay başına gelme nereden tahayyül edebilirdim ki?

Pazartesi sabahı olduğunda hemen yola koyulup fakültenin rotasına girdiğimde saat 06.30'u gösteriyordu. Hocamızın o gün dersi vardı ve kendisini muhakkak görecektim ve "Hocam bahsettiğiniz şiiri buldum ve bulmakla kalmayıp Türkçeye de çevirdim." diyecektim. Nitekim vakti geldiğinde belki biraz büyük bir iş yapmış olmak düşüncesiyle şiiri hocamıza uzattım. (Aklıma geldikçe kahkahalarla andığım bir düşünce...) Hocamız kâğıtları elimden aldı okumaya başladı ve her ne kadar belli etmek istemese de yine gizlemeye çalıştığı o tebessümün izleri yüzüne yansyordu. Ah, hocam! Bu olayı zihnimde yâd ettiğimde bir öğrencinin araştırma aşkına ve şevkine nasıl düşürüleceğini yahut haydi halk ağzıyla söyleyeyim öğrencinin nasıl gaza getirileceğini mesleğimin ilk yıllarında anlamıştım. Bakalım geçen yıllar içinde sizden daha neler öğreneceğim ve bana bu sefer geçmiş günlerde saklı kalmış bitmeyen hangi dersi vereceksiniz?

Hocamızla ilgili hangi hatıraları yazsam diye düşünürken kalemimden naçizane bu hatıralar damladı. Son dersinin son paragrafında Orhan Hoca'mız bize şöyle sesleniyordu: "Ben her şeye rağmen hayatınızın bu dönüm noktasında sizlere bütün haklarımı helal ediyorum; ancak yapmanız gerekenlerin asgarisini yerine getirmeniz şartıyla..."

Kıymetli hocam, sizin rahle-i tedrisinizden geçmiş olmanın şerefini hep taşıdım en azından bunun gayreti içinde oldum. Âcizane diyorum ki; derdiniz, meslek hayatımız boyunca derdimiz oldu, bu millete hizmet etme derdinize farklı ortamlarda olsak da hep ortak olduk. Gözünüz arkada kalmasın. Umarım sizin için hazırlanan bu armağan sayısına fakirin sunduğu bu armağan hoşunuza gitmiştir. Hakkınızı helal ediniz. Sürç-i lisan ettiysem affola...